

Question Booklet No.

10P/248/2

वेदान्त

(To be filled up by the candidate by blue/black ball-point pen)

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

Roll No. (Write the digits in words) .....

Serial No. of Answer Sheet .....

Day and Date .....

.....
(Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only **blue/black ball-point pen** in the space above and on both sides of the Answer Sheet)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall *except the Admit Card without its envelope*.
3. *A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.*
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. *On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.*
6. *No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet no. and Set no. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.*
7. *Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfair means.*
8. *Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.*
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit both the **Question Booklet** and the **Answer Sheet** at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

Total No. of Printed Pages :24

[उपर्युक्त निर्देश हिन्दी में अन्तिम आवरण पृष्ठ पर दिये गए हैं।]

10P/248/2

No. of Questions : 150

प्रश्नों की संख्या : 150

Time : 2 Hours

Full Marks : 450

समय : 2 घण्टे

पूर्णाङ्क : 450

Note : (1) Attempt as many questions as you can. Each question carries 3 (Three) marks. **One mark will be deducted for each incorrect answer.** Zero mark will be awarded for each unattempted question.

अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न 3 (तीन) अंक का है। प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा। प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक शून्य होगा।

(2) If more than one alternative answers seem to be approximate to the correct answer, choose the closest one.

यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

01. अद्वैतवेदान्तस्य प्रवर्तक आसीत्

(1) कपिलः (2) गौतमः (3) शङ्करः (4) पतञ्जलिः

02. वेदान्तपरिभाषाकारः कः आसीत् ?

(1) सदानन्दः (2) मण्डनः (3) धर्मराजाध्वरीन्द्रः (4) अप्पयदीक्षितः

03. अनिर्वचनीयख्यातिवादिनः के ?

(1) सांख्याः (2) योगाः (3) वेदान्तिनः (4) मीमांसकाः

04. कति पुरुषार्थाभवन्ति ?

(1) त्रयः (2) पञ्च (3) षट् (4) चत्वारः

P.T.O.

10P/248/2

05. वेदान्ते कतिसाधनसम्पन्नः अधिकारी भवति ?

- (1) एकासाधनसम्पन्नः (2) साधनत्रयसम्पन्नः
(3) साधनचतुष्टयसम्पन्नः (4) पञ्चसाधनसम्पन्नः

06. वेदान्तसूत्रकारः कः असीत् ?

- (1) जैमिनिः (2) बादरायणः (3) कणादः (4) कपिलः

07. न्यायसूत्रकारः आसीत्

- (1) कपिलः (2) अक्षपादगौतमः (3) व्यासः (4) वाल्मीकिः

08. उपनिषद्मूलकं शास्त्रं किम् ?

- (1) न्यायशास्त्रम् (2) वेदान्तशास्त्रम् (3) मीमांसाशास्त्रम् (4) सांख्यशास्त्रम्

09. मोक्षसाधनं किम् ?

- (1) शास्त्रज्ञानम् (2) जगद्ज्ञानम् (3) आत्मज्ञानम् (4) मिथ्याज्ञानम्

10. ब्रह्मसूत्रस्य अपरं नाम वर्तते ?

- (1) तत्त्वमीमांसा (2) शारीरकमीमांसा (3) भक्तिमीमांसा (4) न्यायमीमांसा

11. जिज्ञासायाः कोऽर्थः ?

- (1) गन्तुमिच्छा (2) श्रोतुमिच्छा (3) ज्ञातुमिच्छा (4) प्राप्तुमिच्छा

12. वेदान्तपरिभाषाया मङ्गलश्लोको वर्तते?

- (1) मंगलं भगवान् विष्णु (2) अथातो ब्रह्म जिज्ञासा
(3) नत्वा सरस्वतीं (4) यदविद्याविलासेन

13. वेदान्तदर्शने कति प्रमाणानि सन्ति ?

- (1) प्रमाणद्वयम् (2) चत्वारि (3) पञ्च (4) षट्

14. धर्मराजाध्वरीन्द्रस्य परमगुरुः आसीत् ?

- (1) मण्डनः (2) रामानुजः (3) नृसिंहः (4) वाचस्पतिः

15. श्रोतव्यो मन्तव्यः कः भवति ?

- (1) माया (2) शरीरम् (3) आत्मा (4) मनः

16. न स पुनरावर्तते इति वाक्यमस्ति ?

- (1) केनोपनिषदि (2) छान्दोग्योपनिषदि
(3) कठोपनिषदि (4) मुण्डकोपनिषदि

17. परमपुरुषार्थं भवति ?

- (1) धर्मः (2) अर्थः (3) कामः (4) मोक्षः

18. मनः षष्ठानीन्द्रियाणि इतिकुत्र उक्तम् ?

- (1) गीतायाम् (2) रामायणे (3) धर्मशास्त्रे (4) न्याये

19. वाचस्पतिनिर्मिता टीका का ?

- (1) भारती (2) भामती (3) भास्वती (4) भामिनी

20. ब्रह्मविद्

- (1) धर्मात्मा भवति (2) ब्रह्मैव भवति (3) सुखी भवति (4) अज्ञानी भवति

10P/248/2

21. कोशाः कियन्तः ?

- (1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) अष्टौ

22. प्रत्यक् पदार्थः कः ?

- (1) प्रपञ्चः (2) आकाशः (3) आत्माः (4) अन्तः करणम्

23. तत्त्वमस्यादिवाक्योत्थं ज्ञानं मोक्षस्य साधनमितिवाक्यं कस्य ?

- (1) तार्किकस्य (2) सांख्यस्य (3) अद्वैतिनः (4) जैनस्य

24. मोक्षस्य नित्यत्वे किं प्रमाणम् ?

- (1) ब्रह्मविदानोति परम् (2) न स पुनरावर्तते
(3) तस्य तावदेवचिरम् (4) एकमेवाद्वितीयम्

25. अज्ञाने किं प्रमाणम् ?

- (1) अहं मनुष्य इति प्रत्यक्षम् (2) अहं विद्वान् इति प्रत्यक्षम्
(3) अहमज्ञः इति प्रत्यक्षम् (4) अहं ब्राह्मण इति प्रत्यक्षम्

26. अज्ञानस्य किं लक्षणम् ?

- (1) मिथ्यात्वित्वे सति भेदवत्त्वे सति ज्ञाननिवर्त्यत्वम्
(2) अनादित्वे सति भावत्वे सति ज्ञाननिवर्त्यत्वम्
(3) द्रव्यत्वे सति ज्ञाननिवर्त्यत्वम्
(4) गुणत्वे सति ज्ञाननिवर्त्यत्वम्

27. तन्तु समन्वयादिति सूतं कस्य दर्शनस्य ?

- (1) वेदान्तदर्शनस्य (2) न्यायदर्शनस्य (3) सांख्यदर्शनस्य (4) मीमांसादर्शनस्य

28. “ब्रह्म सत्यं जगन्मिथ्या इति” कस्य दर्शनस्योद्घोषः ?
 (1) सांख्यदर्शनस्य (2) न्यायदर्शनस्य (3) योगदर्शनस्य (4) वेदान्तदर्शनस्य
29. कियन्तः प्राणाः ?
 (1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) अष्टौ
30. अथातो ब्रह्म जिज्ञासा “इत्यत्र” अथशब्दस्य कोऽर्थः ?
 (1) आरम्भः (2) आनन्तर्यम् (3) संशयः (4) पूर्वप्रकृतापेक्षः
31. स्मृतिरूपः परत्रपूर्वदृष्टावभासः इति लक्षणं कस्य ?
 (1) प्रपञ्चस्य (2) ब्रह्मणः (3) अध्यासस्य (4) जीवस्य
32. वेदान्तस्य अधिकारी कः ?
 (1) साधनचतुष्टयसम्पन्नः (2) बाधचतुष्टयसम्पन्नः
 (3) प्राप्तचतुष्टयसम्पन्नः (4) स्वार्थचतुष्टयसम्पन्नः
33. अद्वितीयब्रह्मप्रतिपाकं शास्त्रं किम् ?
 (1) मीमांसाशास्त्रम् (2) न्यायशास्त्रम् (3) वेदान्तशास्त्रम् (4) योगशास्त्रम्
34. प्रमालक्षणं किम् ?
 (1) अनधिगताबाधितार्थविषयकज्ञानत्वम्
 (2) समाधि गतबाधितार्थविषयकज्ञानत्वम्
 (3) प्रकृतबाधितार्थविषयकज्ञानत्वम्
 (4) अप्रकृतबाधितार्थविषयकज्ञानत्वम्

10P/248/2

35. पञ्चीकृतपञ्चभूतैः किमुत्पद्यते ?

- (1) अन्तः करणम् (2) ब्रह्माण्डम् (3) शाक्ताण्डम् (4) मायाण्डम्

36. वृत्तिः कतिविधाः

- (1) एकधा (2) द्विविधा (3) त्रिविधा (4) चतुर्विधा

37. जन्माद्यस्ययतः “इति सूत्रं कस्य” दर्शनस्य ?

- (1) न्यायदर्शनस्य (2) मीमांसादर्शनस्य (3) वेदान्तदर्शनस्य (4) माण्डूक्यदर्शनस्य

38. वेदान्तभाष्यकारः कः ?

- (1) शङ्कराचार्यः (2) आदित्याचार्यः (3) गौडाचार्यः (4) त्रिविक्रमाचार्यः

39. वेङ्कटनाथः कस्य गुरुरासीत् -

- (1) शङ्कराचार्यस्य (2) धर्मराजाध्वरीन्द्रस्य
(3) सदानन्दस्य (4) मण्डनमिश्रस्य

40. नेह नानास्ति किञ्चन इत्यनेन कस्य निषेधः ?

- (1) ब्रह्मातिरिक्तस्य सर्वस्य प्रपञ्चस्य
(2) ब्रह्मातिरिक्तस्य सर्वस्य जीवात्मनः
(3) ब्रह्मातिरिक्तस्य सर्वस्यालीकस्य
(4) ब्रह्मातिरिक्तस्य सर्वस्येश्वरस्य

41. कृतब्रह्मसाक्षात्कारस्य प्राणाः किं भवन्ति ?

(1) स्वर्गलोकं गच्छन्ति	(2) सत्यलोकं गच्छन्ति
(3) इहैव समवलीयन्ते	(4) देहान्तरं प्राप्नुवन्ति

42. श्रद्धाया स्वरूपं किम् ?

(1) प्रपञ्चमिथ्यात्वे विश्वासः	(2) प्रपञ्चसत्यत्वे विश्वासः
(3) गुरुवेदान्तवाक्येषु विश्वासः	(4) ब्रह्मसत्यत्वे विश्वासः विश्वासः

43. “ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि भस्मसात्कुरुते इति वाक्यं कुत्र वर्तते ?

(1) रामायणे	(2) श्रीमद्भगवते
(3) उपनिषदि	(4) श्रीमद्भगवद्गीतायाम्

44. क्षीयन्ते चास्य कर्माणि इति वाक्यं कस्य ?

(1) मुण्डकोपनिषद	(2) केनोपनिषदः	(3) कठोपनिषदः	(4) ईशावास्योपनिषदः

45. श्रवणादिषु कस्याधिकारः ?

(1) कर्मकर्तृणाम्	(2) उपासनाकर्तृणां
(3) मुमुक्षूणाम्	(4) बुभुक्षूणाम्

46. शमः कः ?

(1) अन्तरिन्द्रियनिग्रहः	(2) बहिरिन्द्रियनिग्रहः
(3) प्रपञ्चनिग्रहः	(4) भूमिनिग्रहः

10P/248/2

47. समाधिः कः ?

- (1) चित्तैकाग्रम् (2) प्रपञ्चैकाग्रम् (3) ब्रह्मैकाग्रम् (4) भूतैकाग्रम्

48. मिश्रमते श्रवणादिषु किं प्रधानम् ?

- (1) श्रवणम् (2) मननम् (3) निदिध्यासनम् (4) दर्शनम्

49. विवरणमते श्रवणादिषु किं प्रधानम् ?

- (1) श्रवणम् (2) मननम् (3) निदिध्यासनम् (4) दर्शनम्

50. सातिशयं सुखं किम् ?

- (1) विषयसम्पर्कजनितम् (2) ब्रह्मज्ञानजनितम्
(3) आकाशजनितम् (4) भूतजनितम्

51. निरतिशयं सुखं किम् ?

- (1) विषयसम्पर्कजनितम् (2) ब्रह्मसाक्षात्कारप्रयुक्तम्
(3) मधुरान्नप्रयुक्तम् (4) लवणान्नप्रयुक्तम्

52. ब्रह्मसाक्षात्कारादज्ञाननिवृत्तौ किं प्रमाणम् ?

- (1) तरति शोकमात्मवित् इति श्रुतिः
(2) एतस्यैवानन्दस्य' इत्यादिश्रुतिः
(3) विज्ञानमानन्दं ब्रह्म' इति श्रुतिः
(4) रमणीयचरणा' इत्यादि श्रुतिः

53. आसक्तिः कुत्र हेतुः ?

- (1) अनुमितौ: (2) शाब्दबोधे (3) प्रत्यक्षे (4) उपमितौ

54. व्यावहारिकसत्त्वस्य किं लक्षणम् ?

- (1) ब्रह्मप्रमेतरापबाध्यत्वम् (2) ब्रह्मप्रमेबाध्यत्वम्
(3) त्रिकालाबाध्यत्वम् (4) प्रपञ्चप्रमामात्रबाध्यत्वम्

55. प्रातिभासिकसत्त्वस्य किं लक्षणम् ?

- (1) ब्रह्मप्रमेतरापबाध्यत्वम् (2) ब्रह्मप्रमेबाध्यत्वम्
(3) त्रिकालाबाध्यत्वम् (4) प्रपञ्चप्रमामात्रबाध्यत्वम्

56. स्वप्नस्य कीदृशी सत्ता ?

- (1) प्रातिभासिकी (2) व्यावहारिकी
(3) पारमार्थिकी (4) एतत्त्रितयातिरिक्ता

57. प्रपञ्चस्य कीदृशी सत्ता ?

- (1) पारमार्थिकी (2) व्यावहारिकी (3) प्रातिभासिकी (4) चतुर्थी काचित्

58. वेदान्तमते न्यायपदार्थे कियन्तोऽवयवाः ?

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) द्वौ

59. वेदान्तनयेऽनुमानं कतिविधम् ?

- (1) केवलान्वयि (2) व्यतिरेकि (3) अन्वयि (4) अन्वयव्यतिरेकि

10P/248/2

60. तर्कचूडामणि नाम दशटीकाविभञ्जिनी केन रचिता ?

- (1) सदानन्देन (2) वेङ्कटनाथेन (3) व्यासेन (4) वरदाचार्येण

61. "ब्रह्मजिज्ञासा" इत्यत्र कः समासः ?

- (1) चतुर्थीसमासः (2) पञ्चमी समासः (3) षष्ठीसमासः (4) सप्तमी समासः

62. "जन्मादि" इत्यत्र कः समासः ?

- (1) बहुव्रीहिसमासः (2) कर्मधारयसमासः
(3) तत्पुरुष समासः (4) अव्ययीभावः

63. पदार्थः कतिविधिः ?

- (1) द्विविधः (2) त्रिविधः (3) चतुर्विधः (4) पञ्चविधः

64. येयं प्रेते विचिकित्सा मनुष्ये" इति प्रश्नः केन पृष्टः ?

- (1) यमराजेन (2) नचिकेतसा (3) उद्दालकेन (4) श्वेतकेतुना

65. भ्रमस्थले रजताकारावृत्तिः कस्य ?

- (1) अविद्यायाः (2) चित्तस्य (3) मनसः (4) बुद्धेः

66. अज्ञानस्यानादित्वे किं प्रमाणम्

- (1) इन्द्रो मायाभिरति श्रुतिः (2) मायां तु प्रकृतिं विद्यादिति श्रुतिः
(3) अजामेकामिति श्रुतिः (4) तरत्यविद्यामिति श्रुतिः

67. प्रत्यक्षत्वं ज्ञेयगतं ज्ञप्तिगतं चेत्युक्तिः कुत्र ?

- (1) वेदान्तसारे (2) वेदान्तपरिभाषायाम्
(3) वेदान्तप्रमोदे (4) वेदान्तमीमांसायाम्

68. निर्विकल्पकप्रत्यक्षस्य किं लक्षणम् ?

(1) धर्मानवगाहिज्ञानम्	(2) धर्म्यनवगाहिज्ञानम्
(3) संसर्गानवगाहिज्ञानम्	(4) देशानवगाहिज्ञानम्

69. मनस इन्द्रियत्वनिराकरणं कुत्र प्रतिपादितम् ?

(1) वेदान्तसारे	(2) वेदान्तभूषणे
(3) वेदान्तपरिभाषायाम्	(4) वेदान्ततत्त्वदीपिकायाम्

70. ज्ञानेन्द्रियाणि कानि ?

(1) श्रोत्रत्वगक्षिरसनाघ्राणख्यानि	(2) मनोबुद्धिचिताहंकाराख्यानि
(3) वाग्पाणिपादपायूपस्थाख्यानि	(4) प्राणापानव्यानोदानसमाख्यानि

71. सत्यंज्ञानमनन्तं ब्रह्मेति लक्षणं कीदृशम् ?

(1) तटस्थलक्षणम्	(2) स्वरूपलक्षणम्	(3) सामान्यलक्षणम्	(4) विशेषलक्षणम्

72. कर्मेन्द्रियाणि कियन्ति ?

(1) पञ्च	(2) षट्	(3) सप्त	(4) अष्टौ

73. प्रत्यक्षप्रमायाः किं लक्षणम् ?

(1) चैतन्यम्	(2) विशिष्टचैतन्यम्
(3) अबाधितत्वेसति चैतन्यम्	(4) व्यतिरिक्तचैतन्यम्

74. विवर्तः कः ?

(1) उपादानविषयकसत्ताकार्यापत्तिः
(2) उपादानसमसत्ताकार्यापत्तिः
(3) उपादानधिकसत्ताकार्यापत्तिः
(4) उपादानान्यूनसत्ताकार्यापत्तिः

10P/248/2

75. परिणामः कः ?

- (1) उपादानविषयकसत्ताकार्यापत्तिः
- (2) उपादानसमसत्ताकार्यापत्तिः
- (3) उपादानधिकसत्ताकार्यापत्तिः
- (4) उपादानान्यूनसत्ताकार्यापत्तिः

76. "प्राणस्य प्राणः" इतिवाक्यं कुत्र ?

- (1) केनोपनिषदि
- (2) मुण्डकोपनिषदि
- (3) श्वेताश्वतरोपनिषदि
- (4) काठकोपनिषदि

77. "एकमेवाद्वितीयम् " इति वाक्यं कुत्र वर्तते ?

- (1) माण्डूक्योपनिषदि
- (2) मुण्डकोपनिषदि
- (3) छान्दोग्योपनिषदि
- (4) कठोपनिषदि

78. ब्रह्मसूत्रग्रन्थस्य चतुर्थसूत्रं किम् ?

- (1) ईक्षतेर्नाशब्दम्
- (2) तत्समन्वयात्
- (3) आकाशस्तल्लिङ्गत्
- (4) आनन्दामायेऽभ्यासात्

79. धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे इत्यस्य आरम्भ कस्य ?

- (1) ब्रह्मसूत्रस्य
- (2) श्रीमद्भागवतस्य
- (3) श्रीमद्भगवद्गीतायाः
- (4) चित्सुख्याः

80. ब्रह्मकीदृशं कारणम् ?

- (1) अभिन्ननिमित्तोपादानम्
- (2) केवलमुपादानम्

(3) केवलं निमित्तम् (4) निमित्तोपादानातिरिक्तम्

81. पीनो देवदत्तः दिवा न भुक्तं इति प्रयोगः कस्मिन् प्रमाणे क्रियते ?

(1) प्रत्यक्षे (2) शब्दे (3) अर्थापत्तौ (4) उपमितौ

82. माया कियद् गुणात्मिका ?

(1) पञ्चगुणात्मिका (2) चतुर्गुणात्मिका (3) त्रिगुणात्मिका (4) द्विगुणात्मिका

83. युष्मदस्मद्गोचरयोरित्यादिवाक्येन कस्य ग्रन्थस्य प्रारम्भः ?

(1) पातञ्जलयोगस्य (2) न्यायस्य
(3) ब्रह्मसूत्र शाङ्करभाष्यस्य (4) व्याकरणमहाभाष्यस्य

84. तत्त्वसि इति महावाक्यं कुत्र विचार्यते ?

(1) न्याये (2) सांख्ये (3) अद्वैतवेदान्ते (4) योगे

85. मोक्षस्य नित्यत्वे किं प्रमाणम् ?

(1) एकमेवाद्वितीयम् (2) न स पुनरावर्तते
(3) तस्मात्स्वर्गप्राप्ति (4) शरीरमनित्यमिति

86. कर्मकाण्डप्रधानं शास्त्रं भवति -

(1) पूर्वमीमांसाशास्त्रम् (2) वेदान्तशास्त्रम्
(3) योगदर्शनम् (4) चार्वाकदर्शनम्

87. "ब्रह्म सत्यं जगन्मिथ्या" इति उद्घोषः कस्मिन् शास्त्रे क्रियते ?

(1) सांख्ये (2) न्याये (3) अद्वैतवेदान्ते (4) पूर्वमीमांसायाम्

10P/248/2

88. गुरुवेदान्तवाक्ये विश्वासः भवति -

- (1) शमः (2) दमः (3) श्रद्धा (4) उपरतिः

89. आदिशङ्कराचार्यस्य जन्मस्थानं वर्तते -

- (1) आन्ध्रे (2) उत्तरप्रदेशे (3) केरले (4) आसामे

90. ब्रह्मजगत उपादानकारणं निमित्त-कारणं वर्तते इति कस्मिन् सूत्रे उक्तम् ?

- (1) अथातो ब्रह्मजिज्ञासा (2) जन्माद्यस्य यतः
(3) तत्तु समन्वयात् (4) शास्त्रयोनित्वात्

91. वेदान्तशास्त्रस्य वादो भवति-

- (1) आरम्भवादः (2) विवर्तवादः (3) संघातवादः (4) ईश्वरवादः

92. यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते इति किम् ?

- (1) माया (2) ब्रह्म (3) शरीरम् (4) इन्द्रियम्

93. तापः कतिविधः भवति ?

- (1) एकविधः (2) द्विविधः (3) त्रिविधः (4) पञ्चविधः

94. सादृश्यप्रमायाः करणं किम् ?

- (1) प्रत्यक्षम् (2) अनुमानम् (3) उपमानम् (4) शब्दः

95. मायावच्छिन्नं चैतन्यं भवति -

- (1) जीवः (2) परमेश्वरः (3) माया (4) शरीरम्

96. प्रस्थानत्रय्यां प्रमुखो ग्रन्थोऽस्ति -

- (1) रामायणम् (2) गीता (3) वेदान्तसारः (4) भामती

97. योगदर्शनस्य प्रवर्तक आसीत् -

- (1) गौतमः (2) कपिलः (3) पतञ्जलिः (4) बादरायणः

98. पञ्चीकरणे केषां संयोजनं भवति ?

- (1) पञ्चज्ञानेन्द्रियाणाम् (2) पञ्चकर्मेन्द्रियाणाम्
(3) पञ्च महाभूतानाम् (4) पञ्चवायूनाम्

99. अथातो ब्रह्मजिज्ञासा इत्यत्र अथशब्दः किं बोधयति ?

- (1) आनन्तर्यम् (2) मङ्गलम् (3) ज्ञानम् (4) शास्त्रम्

100. ईश्वर साक्षी तु भवति -

- (1) शरीरज्ञानम् (2) मायोपहितचैतन्यम्
(3) प्रत्यक्षम् (4) प्रकृतिः

101. मायां तु प्रकृतिं विद्यान्मायिनं तु महेश्वरम् इति वाक्यं वर्तते -

- (1) कठोपनिषदः (2) श्वेताश्वतरोपनिषदः
(3) बृहदारण्यकोपनिषदः (4) गीतायाः

102. अद्वैतवेदान्ते प्रपञ्चस्य किं साधितम् ?

- (1) नित्यत्वम् (2) मिथ्यात्वम् (3) सर्वज्ञत्वम् (4) स्वप्नज्ञानत्वम्

103. को नाम अखण्डः

- (1) प्रमाणम् (2) भेदः
(3) दृष्टान्तः (4) स्वजातीयविजातीय स्वगतभेदशून्यः

10P/248/2

104. ब्रह्म सत्यं जगन्मिथ्या इति कस्य दर्शनस्य वाक्यम् ?

- (1) न्यायस्य (2) अद्वैतवेदान्तस्य (3) योगस्य (4) सांख्यस्य

105. विवर्तो नाम ----- ?

- (1) अतात्त्विक परिवर्तनम् (2) तात्त्विक परिवर्तनम्
(3) स्वप्नः (4) माया

106. कणादः कस्य दर्शनस्य प्रवर्तक आसीत् ?

- (1) न्यायस्य (2) वैशेषिकस्य (3) योगस्य (4) सांख्यस्य

107. ब्रह्म द्विविधं भवति ?

- (1) ज्ञानमज्ञानञ्च (2) सगुणं निर्गुणं च (3) नित्यमनित्यञ्च (4) पूर्णमपूर्णञ्च

108. सर्वापेक्षया स्थूलं महाभूतमस्ति ?

- (1) जलम् (2) वायुः (3) अग्निः (4) पृथिवीः

109. आकाशात् कस्य महाभूतस्य उत्पत्तिः भवति ?

- (1) जलस्य (2) वायोः (3) अग्नेः (4) पृथिव्याः

110. अध्यासशब्दस्य कोऽर्थः ?

- (1) भ्रमः (2) संशयः (3) प्रमा (4) ज्ञानम्

111. लक्षणे तट किम् ?

- (1) व्यावर्तकत्वम् (2) कादाचित्कत्वम्
(3) भूयस्त्वम् (4) स्वाभाविकत्वम्

112. अन्तः करणावच्छिन्नं चैतन्यम् इति कस्य लक्षणम् ?

- (1) ईश्वरस्य (2) जीवस्य (3) मायायाः (4) देहस्य

113. अद्वितीय ब्रह्मप्रतिपादकं शास्त्रं किम् ?

- (1) न्यायशास्त्रम् (2) वेदान्तशास्त्रम् (3) वैशेषिकशास्त्रम् (4) योगशास्त्रम्

114. स्वप्नस्य सत्ता कीदृशी ?

- (1) व्यावहारिकी (2) प्रातिभासिकी (3) पारमार्थिकी (4) लीकात्मिका

115. वेदान्ते अनुमानं कतिविधं प्रोक्तम् ?

- (1) एकविधम् (2) द्विविधम् (3) चतुर्विधम् (4) त्रिविधम्

116. श्रोत्रेन्द्रियेण ज्ञानं भवति ?

- (1) रसस्य (2) गन्धस्य (3) शब्दस्य (4) रूपस्य

117. चक्षुरिन्द्रियेण ज्ञानं भवति ?

- (1) रसस्य (2) गन्धस्य (3) शब्दस्य (4) रूपस्य

118. गन्धो गुणः वर्तते ?

- (1) जलस्य (2) पृथिव्याः (3) आकाशस्य (4) तेजसः

119. आकाशस्य गुणः वर्तते ?

- (1) रसः (2) शब्दः (3) स्पर्शः (4) गन्धः

120. वेदान्तदर्शनं वर्तते ?

- (1) न्यायदर्शनम् (2) मीमांसादर्शनम् (3) योगदर्शनम् (4) सांख्यदर्शनम्

121. ईश्वरः नाङ्गीकृतः ?

- (1) न्याये (2) वेदान्ते (3) चार्वाकदर्शने (4) योगे

122. एकमेव प्रमाणं स्वीकरोति ?

- (1) न्यायः (2) योगः (3) वेदान्तः (4) चार्वाकः

10P/248/2

123. सूक्ष्मशरीरम् इत्यस्य अर्थो भवति ?

- (1) क्षीणशरीरम् (2) लघुशरीरम् (3) लिङ्गशरीरम् (4) ज्ञानशरीरम्

124. अनुमितिकरणं भवति

- (1) शब्दः (2) उपमानम् (3) अनुमानम् (4) प्रत्यक्ष्यम्

125. उपमानं भवति -

- (1) साक्षात्ज्ञानम् (2) लिङ्गपरामर्शजन्यम्
(3) उपमितिकरणम् (4) आप्तवाक्यम्

126. अद्य “गाम्” पुनः श्वः “आनय” इति वाक्यं न प्रमाणं कस्मात् ?

- (1) आकांक्षाविरहात् (2) योग्यताविरहात्
(3) आसक्तिविरहात् (4) तात्पर्याभावात्

127. लक्षणा कतिविधा ?

- (1) एकविधा (2) द्विविधा (3) त्रिविधा (4) चतुर्विधा

128. अर्थापत्तिः कतिविधा भवति ?

- (1) एकविधा (2) द्विविधा (3) त्रिविधा (4) चतुर्विधा

129. उपलब्धिः प्रमाणं भवति ।

- (1) न्याये (2) सांख्ये (3) योगे (4) वेदान्ते

130. शारीरिक सूत्रभाष्यकार आसीत्

- (1) मण्डनः (2) शङ्करः (3) वल्लभाचार्यः (4) वाचस्पतिः

131. विशिष्टाद्वैतस्य प्रवर्तक आसीत् -

- (1) वल्लभाचार्यः (2) रामानुजाचार्यः (3) माध्वाचार्यः (4) मण्डनः

132. वायवः कति भवन्ति ?

- (1) एकः (2) द्वौ (3) त्रयः (4) पञ्च

133. अखिलशरीरवर्ती विष्वग्गतिमान् वायुः भवति -

- (1) प्राणः (2) अपानः (3) व्यानः (4) समानः

134. मनुष्यो भवति -

- (1) जरायुजः (2) अण्डजः (3) श्वेदजः (4) उद्भिजः

135. सर्पो भवति -

- (1) जरायुजः (2) अण्डजः (3) श्वेदजः (4) उद्भिजः

136. वृक्षाः भवन्ति -

- (1) उद्भिजाः (2) श्वेदजाः (3) जरायुजाः (4) अण्डजाः

137. प्रलयो नाम -

- (1) सृष्टि (2) आंशिकनाशः (3) त्रैलोक्यनाशः (4) एकदेशनाशः

138. प्रकृतिः भवति -

- (1) नित्या (2) अनित्या (3) ज्ञानरूपा (4) सर्वज्ञा

139. प्रलये पृथिव्याः लयो भवति -

- (1) तेजसि (2) जले (3) वायौ (4) आकाशे

140. प्रलये वायोः लयो भवति -

- (1) जले (2) पृथिव्यां (3) आकाशे (4) तेजसि

141. अन्तः करणोपाधिको भवति -

- (1) शरीरम् (2) जीवः (3) परमेश्वरः (4) इन्द्रियम्

142. विज्ञानमानन्दं ब्रह्म इति वाक्यं वर्तते -

- (1) कठोपनिषदि (2) बृहदारण्यकोपनिषदि
(3) गीतायाम् (4) न्याये

10P/248/2

143. शमो भवति -

(1) चित्तैकाग्रम्	(2) अन्तरिन्द्रिय निग्रहः
(3) बहिरिन्द्रिय निग्रहः	(4) गुरुवेदान्तवाक्ये विश्वासः

144. दमो भवति -

(1) चित्तैकाग्रम्	(2) अन्तरिन्द्रिय निग्रहः
(3) बहिरिन्द्रिय निग्रहः	(4) विक्षेपाभावः

145. कपिलः कस्य शास्त्रस्य प्रणेता ?

(1) सांख्यस्य	(2) योगस्य	(3) न्यायस्य	(4) वैशेषिकस्य

146. वृत्तिः कतिविधा ?

(1) एकविधा	(2) द्विविधा	(3) त्रिविधा	(4) चतुर्विधा

147. सूक्ष्मतमं महाभूतं वर्तते -

(1) जलम्	(2) पृथिवी	(3) तेजः	(4) आकाशः

148. प्राणापानादिकानि” किम् भवति -

(1) इन्द्रियाणि	(2) वायवः	(3) कर्मेन्द्रियाणि	(4) महाभूतानि

149. कया शक्त्या माया ब्रह्माण्डं सृजाति -

(1) आवरणशक्त्या	(2) विक्षेपशक्त्या
(3) ज्ञानशक्त्या	(4) अर्थशक्त्या

150. शङ्कराचार्यस्य कृते सम्मानसूचकः शब्द वर्तते -

(1) व्यासः	(2) भगवत्पादः	(3) भामतीकारः	(4) कृपासिन्धुः

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल नीली-काली बाल-प्वाइंट पेन से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख लें कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद हैं और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष-निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त, लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।
4. अपना अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।
6. ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्नपुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्नपुस्तिका पर अनुक्रमांक और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।
7. उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।
8. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिए आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिए केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है। यदि आप किसी प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं, तो संबंधित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।
11. रफ कार्य के लिए प्रश्न-पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा उत्तर-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा के उपरान्त प्रश्न-पुस्तिका एवं उत्तर-पत्र परीक्षा भवन में जमा कर दें।
13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की, भागी होगा/होगी।

KEY OF UET/PET-2010

1- 03 (Three) marks to be awarded for each correct answer.

2- 01 (one) mark to be deducted for each incorrect answer.

3- 00 (zero) mark to be awarded for each unattempted question.

आचार्य-वेदान्त
(292)

Q.	A.
1	3
2	3
3	3
4	4
5	3
6	2
7	2
8	2
9	3
10	2

Q.	A.
21	1
22	3
23	3
24	2
25	3
26	2
27	1
28	4
29	1
30	2

Q.	A.
41	3
42	3
43	4
44	1
45	3
46	1
47	1
48	1
49	2
50	2

Q.	A.
61	3
62	1
63	1
64	2
65	4
66	3
67	2
68	3
69	3
70	1

Q.	A.
81	3
82	3
83	3
84	3
85	2
86	2
87	3
88	3
89	3
90	2

Q.	A.
101	2
102	2
103	4
104	2
105	4
106	2
107	2
108	4
109	2
110	1

Q.	A.
121	3
122	4
123	3
124	3
125	3
126	3
127	2
128	2
129	4
130	2

Q.	A.
141	1
142	2
143	2
144	3
145	1
146	3
147	4
148	2
149	2
150	2

Q.	A.
161	
162	
163	
164	
165	
166	
167	
168	
169	
170	

Q.	A.
181	
182	
183	
184	
185	
186	
187	
188	
189	
190	

11	3
12	4
13	4
14	3
15	3
16	2
17	4
18	2
19	2
20	2

31	3
32	1
33	3
34	1
35	2
36	4
37	3
38	1
39	2
40	1

51	2
52	3
53	2
54	1
55	4
56	1
57	2
58	3
59	1
60	2

71	2
72	1
73	3
74	3
75	2
76	2
77	2
78	2
79	3
80	1

91	2
92	2
93	3
94	3
95	1
96	2
97	3
98	3
99	1
100	2

111	4
112	1
113	2
114	2
115	2
116	3
117	4
118	2
119	2
120	2

131	2
132	4
133	1
134	1
135	2
136	1
137	3
138	1
139	2
140	4

151	
152	
153	
154	
155	
156	
157	
158	
159	
160	

171	
172	
173	
174	
175	
176	
177	
178	
179	
180	

191	
192	
193	
194	
195	
196	
197	
198	
199	
200	

